

De laatste versie zou mijns inziens ook kunnen zijn: de vogel is in zijn eerste jaar Koekoek, wordt dan Blaauwvaalk en is pas in zijn derde jaar uitgegroeid tot Klem. Hoe het verhaal ook moge zijn, deze 'klem' is een Havik en niets anders.

In een groter taalverband kan 'Klem' als algemene naam voor stootvogel wel weer in een andere richting gespecialiseerd zijn/worden. Een Schots/Keltische naamlijst (9) geeft voor Blauwe, Bruine en Grauwe kiekendief respectievelijk: Clamhan Chearc, Clamhan Ldin en Clamhan Gorn en voor Buizerd kortweg Clamhan (= Klem). Dit vindt echter plaats aan de andere kant van de Noordzee, ver van Groningen.

Literatuur

1. op het Provinciaal Archief van Groningen, met dank voor de vriendelijke hulp van de Heer J. Meinema.
2. Albarda, H. (1897) Aves Neerlandica; Naamlijst van Nederlandsche Vogels.
3. Keurmeester-Kozijn (1941) Woordenboek der Nederlandsche Taal deel VII.
4. Oort, E.D. van (1930) Ornithologia Neerlandica.
5. Garthoff, B. (1971) Vogel van de week, Ploegsma, Amsterdam.
6. Vries, T.G. de (1928) Aves Frisicae, Leeuwarden.
7. Vogels van Friesland (1976), De Tille, Leeuwarden. met dank aan de Heer J. Boersma en de Heer B. van der Veen voor persoonlijke mededelingen.
8. Laan, K. ter (1928) Nieuw Groninger Woordenboek.
9. Bannerman, D.A. (1963) The birds of the British Isles, part 12, Oliver & Boyd.

VOORBEELDEN VAN SOORTBESCHRIJVING VOOR 'HET BOEK'

Om de soortbewerkers van het boek Avifauna van de provincie Groningen wat te stimuleren volgen hier nog 4 voorbeelden van een soortbeschrijving (een dwaalgast, een onregelmatige gast, een doortrekker en een jaarvogel). Hopelijk vinden de soortbewerkers nog wat steun en ideeën in deze voorbeelden.

VAAL STORMVOGELTJE *Oceanodroma leucorhoa* (Vieillot)

Onregelmatige gast

Tussen 1877 en 1922 zijn er maar liefst 38 vogels aangetroffen langs de Groningse Kust, waarvan 22 in de jaren 1900-1910 (opgaven van Albarda en Snouckaert in het Tijdschrift der Nederlandsche Dierkundige Vereeniging 1893-1908, uit *Ardea* 1: 108 en opgaven van het Zoölogisch Museum van Amsterdam).

Deze vogels werden in de volgende maanden aangetroffen: september (4), oktober (7), november (11), december (9), januari (2), februari (3) en maart (1).

De meeste exemplaren, misschien wel allamaal, zijn bemachtigd door op het wad 'staltnetten' te plaatsen. Daarmee werd vooral vóór 1912, toen er een Vogelwet tot stand kwam, op grote schaal langs de kust gevangen. De vo-

gels werden meestal aan poeliers verkocht. Vangplaatsen waren, van west naar oost: Hornhuizen, Kloosterburen, Wierhuizen, Pieterburen, Westernieland, Uithuizen en Roodeschool. Ook bij andere zeevogels komen we deze namen tegen. Met name Hornhuizen wordt nogal eens genoemd, waarschijnlijk omdat de berichtgeven uit die plaats meer moeite nam om een en ander op papier te zetten.

We moeten wel aannemen dat omstreeks 1900 het Vaal Stormvogeltje veel algemener was dan nu het geval is, gezien het feit dat vanaf 1922 deze soort nog slechts vijf maal is waargenomen:

31 december 1965	1 ex.	Vlagtwedde	Limosa 40: 65
23 december 1971	1 ex.	Lauwersoog	Limosa 46: 73
29 september 1973	vondst	Lauwersoog	Vogels in Friesland deel 1: 115
15 september 1979	6 ex.	Lauwersoog	E.J. Boekema
22 september 1979	1 ex.	Lauwersoog	E.J. Boekema

E.J. Boekema

STORMVOGELTJE *Hydrobates pelagicus* (Linnaeus)

Dwaalgast

november 1894	1 ♂	Hornhuizen	opgave Zoölogisch Museum
12 november 1894	1 ♀	Kloosterburen	Amsterdam
ca november 1899	1 ex.	Pieterburen	Tijdschr. Ned. Dierk. Ver. 2,6: 279
18 september 1966	1 ex.	wad achter Emmapolder	R.S.W. Wentzel
13 november 1977	1 ex.	wad achter Emmapolder	R.P. Rubertus

De vogel van 1899 werd op 8 november van dat jaar levend ontvangen in de dierentuin van Artis.

E.J. Boekema

DRAAIHALS *Jynx torquilla* Linnaeus

Doortrekker is zeer klein aantal

De Draaihals is in de loop der jaren door de hele provincie aangetroffen, maar slechts twee maal in bossen. De meeste vogels zijn in tuintjes, plantsoenen en begraafplaatsen gezien. Ook werd de soort acht maal in de omgeving van dijken waargenomen.

De voorjaarsstrek lijkt veel sterker te zijn dan de najaarsstrek (tabel 1). Met name begin mei is een goede tijd om Draaihalzen te zien: 34 van de in totaal 78 waargenomen vogels komen uit deze decade.

Hoewel De Gavere en Van Bemmelen (1856) vermeldden dat de Draaihals jaarlijks in verschillende streken der provincie in enkele paren broedde, is er uit recente tijd geen enkele aanwijzing meer voor broeden gevonden. Slechts in twee gevallen werd ergens meerdere dagen gepleisterd.

De uiterste data van de voorjaarsstrek zijn 10 april en 24 mei, van de najaarsstrek 17 augustus en 1 oktober.

Tabel 1. Voorkomen van de Draaihals (1921-1978)

	jan.	feb.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	totaal
aantal waarn.	-	-	-	9	50	-	-	6	5	1	-	-	71
aantal ex.	-	-	-	10	55	-	-	7	5	1	-	-	78

J.A. Loterijman, E.J. Boekema

GOUDHAANTJE *Regulus regulus* (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij schaarse broedvogel (30-35 paren). Doortrekker in vrij groot aantal, wintergast in vrij klein aantal.

Het Goudhaantje broedt in Groningen in naaldbossen en in gemengde bossen op plaatsen waar overwegend naaldbomen staan.

In Westerwolde is het voorkomen in 8 bossen vastgesteld, maar in geen van deze terreinen broeden meer dan één of twee paren.

In het Gorecht is het broeden al jaren een feit op De Poll, in de Appelbergen en in het Noordlaarderbos, met steeds enkele paren per bos.

Verder is in 1957 een broedgeval in Hortus De Wolff in Haren vastgesteld (D.L.N. 60: 216).

In het Zuidelijk Westerkwartier werden in 5 bossen Goudhaantjes aangetroffen. Alleen in het bos van Nanninga is het Goudhaantje wat talrijker: in 1975 18 en in 1978 4 zangposten. Dit bos van 31 ha. bestaat in hoofdzaak uit dichte en hoge sparren. In bijna alle andere naaldbossen in Groningen overheersen *Larix* en *Grove Den*. Ook in Zuidwest-Drenthe werd een grote voorkeur voor sparren gevonden (Van Dijk 1973).

Als doortrekker is het Goudhaantje een veel gewonere verschijning. Alle gedateerde waarnemingen zijn in tabel 1 per maand verzameld. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen kustgebied en binnenland. We zien dat in het kustgebied, waar Goudhaantjes vooral in kleine bosjes langs dijken en bij boerderijen worden gezien, in de winter en de zomer het Goudhaantje vrijwel ontbreekt. In het binnenland blijven na de trek in het najaar kennelijk veel meer vogels hangen. Ook in de wintermaanden kunnen we ze nog zien in parken en bossen. Om een idee over de aantallen te krijgen: januari 1971 30 Selwerderhof Groningen, januari 1974 23 Stadspark Groningen en januari 1977 27 in het Noordlaarderbos.

Tabel 1. Waarnemingen van het Goudhaantje (1943-1979) uit het binnenland (bovenste helft) en het kustgebied (onderste helft)

	jan.	feb.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sep.	okt.	nov.	dec.	totaal
aantal waarn.	41	43	65	84	24	5	1	-	9	84	86	64	506
aantal ex.	245	152	225	316	66	7	1	-	57	404	435	206	2114
aantal waarn.	2	-	28	51	8	-	-	-	14	91	6	-	200
aantal ex.	6	-	58	93	11	-	-	-	24	329	22	-	543

